

АНАЛІЗ ПАРАМЕТРІВ ЯКОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ У МЕРЕЖАХ МОБІЛЬНИХ ОПЕРАТОРІВ, ПОБУДОВАНИХ НА БАЗІ РІЗНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Бороздін А.В., студент

(ДВНЗ «Донецький національний технічний університет», м. Донецьк, Україна)

Загальне формування проблеми.

Розвиток бездротового зв'язку супроводжується безперервною зміною технологій, в основі яких лежать стандарти стільникового зв'язку GSM і CDMA, а також стандарти систем передачі даних IEEE 802. Історично технології бездротового зв'язку розвивалися по двох незалежних напрямках – системи телефонного зв'язку (стільниковий зв'язок) та системи передачі даних (Wi-Fi, WiMAX). Але останнім часом спостерігається явна тенденція до злиття цих функцій. Більше того, обсяг пакетних даних у мережах стільникового зв'язку третього покоління (3G) вже перевищує обсяг голосового трафіку, що пов'язано з впровадженням технологій HSPA. У свою чергу, сучасні мережі передачі інформації обов'язково забезпечують заданий рівень якості послуг (QoS) для різних видів трафіку. Реалізується підтримка пріоритезації окремих потоків інформації, причому як на мережевому/транспортному рівнях (на рівні TCP/IP), так і на MAC-рівні (стандарти IEEE 802.16). Це дозволяє використовувати їх для надання послуг голосового зв'язку, передачі мультимедійної інформації і т.п.

У зв'язку з цим саме поняття мереж наступного, третього, покоління (3G) нерозривно пов'язано зі створенням універсальних мобільних мультимедійних мереж передачі інформації.

На сьогоднішній день Україна має у своєму розпорядженні зовнішні канали зв'язку з достатньою пропускну здатністю, практично в кожному населеному пункті є провайдери послуг доступу в зовнішню мережу, однак з'єднання між ними й кінцевим споживачем дотепер здійснюється в основному або по комутованих, або по виділених лініях. Як результат – низька швидкість обміну інформацією, ненадійність з'єднання, обмежені можливості підключення. Досить значною проблемою є прокладка кабельних ліній, часом вона неможлива, незручна й економічно недоцільна, особливо у великих містах.

Мета роботи: підвищення параметрів якості обслуговування в мережах мобільних операторів на базі фемто-стільників.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні задачі:

- 1) Проаналізувати параметри QoS при впровадженні технології HSPA із використанням фемтостільників
- 2) Вибрати найбільш оптимальну технологію з точки зору забезпечення параметрів QoS.

Рішення задач та результати досліджень.

У мережі GSM не може бути забезпечений необхідний рівень надання високошвидкісних сервісів. Для забезпечення вище заявлених послуг з необхідним рівнем якості необхідна швидкість 1-5 Мбіт/с, при цьому в районі перебуває багато міжнародних транспортних шляхів, на яких абоненти вимагають швидкості передачі даних при русі не менше, ніж 1 Мбіт/с, використовуючи послуги навігації й потокового цифрового телебачення.

По технічних параметрах для передачі даних система UMTS/HSPA виграє у EDGE/GSM. Мережа передачі даних на базі технології HSPA значно перевершує EDGE по швидкості передачі як в умовах низької (14,4 Мбіт/с проти 236,8 кбіт/с), так і в умовах високої мобільності (7,7 Мбіт/с проти 128 кбіт/с), а це означає, що якість послуг передачі даних буде значно вище.

У мережі GSM при оцінці енергетичного балансу радіолінії DL виходимо з того, що при швидкості передачі даних базовою станцією 236,8 кбіт/с, розмір зони обслуговування повинен бути таким же, як і у радіолінії UL, що працює зі швидкістю передачі даних 9,6 кбіт/с. Оскільки на каналах DL використовується вся потужність базової станції для зв'язку з одною абонентською станцією, то розмір зони обслуговування базової станції обмежений каналами UL. У такий спосіб при радіусі стільника більше 200 м швидкість передачі даних буде нестійкою та коливатися в межах від 9,6 до 144 кбіт/с, що не відповідає вимогам як сучасної мобільної мережі передачі даних, так і сучасним телекомунікаціям в цілому.

Пропускна здатність і ємність системи UMTS/HSPA при передачі пакетних даних буде залежати від кількості користувачів, які з поділом у часі використовують основні та додаткові канали; відносних положень мобільних абонентів у межах зони обслуговування (чим ближче абонентська станція перебуває до центра стільника, тим з більшою швидкістю передачі даних вона може отримати обслуговування). Тому при радіусі стільника більше 200 м буде забезпечена швидкість у середньому 1-2 Мбіт/с.

Часто обмін інформацією буде проходити через Інтернет, що вимагає ефективної обробки трафіку TCP/UDP/IP у мережі UMTS/HSPA. У мережі UMTS/HSPA функції забезпечення якості обслуговування (QoS) реалізовані на основі підтримки протоколу IPv6, і тому додатки, критичні до затримки пакетів, такі як передача мови, відеотелефонія, телебачення, будуть здійснюватися із забезпеченням необхідного QoS.

У порівнянні з GSM і іншими наявними на сьогоднішній день мережами мобільного зв'язку UMTS/HSPA має нову й важливу особливість, а саме, дозволяє погоджувати характеристики радіоканалу доступу. Характеристиками передачі, що потребують погодження, можуть служити пропускна здатність, затримка при передачі й імовірність появи помилок у даних. Щоб система успішно працювала, UMTS/HSPA підтримує широкий спектр додатків, що задовольняє самим різним вимогам до якості обслуговування QoS. Канали HSPA, по яких передається інформація мають загальний характер, дозволяють добре забезпечувати існуючі додатки й сприяти розвитку нових додатків.

Обґрунтуємо вибір технології HSPA у порівнянні з іншими технологіями радіодоступу – EDGE, CDMA-2000, LTE, Wi-Max, ґрунтуючись на аналітичних даних [1],[2],[3]. Зведені дані дослідження занесені в таблицю 1 і представлені на рисунках 1-3.

Як показує аналіз основних характеристик мереж 2G/3G/4G найбільші швидкості на рівні доступу зможуть забезпечити технології LTE та Wi-MAX. HSPA-HSPA+ зможуть надати користувачам доступ з максимальною швидкістю 84 Мбіт/с, що достатньо для реалізації необхідних послуг та відповідає рекомендаціям щодо розвитку мереж 3-4G: до 100 Мбіт/с на рівні доступу мобільних мереж та до 1 Гбіт/с на рівні фіксованого доступу [4]. Швидкості більше 100 Мбіт/с на рівні мобільного доступу наврядше знайдуть застосування найближчі 5-10 років. Крім того, LTE та Wi-MAX потребують більш широкої полоси частот (20 МГц та 10 МГц проти 5-15 МГц HSPA) та більших капіталовкладень, а за розрахунками так званих бізнес-кейсів операторів технологія LTE не зможе окупити себе навіть за 7 років [3], тому вона буде впроваджена років через 5 точечно у районах великих міст з підвищеним навантаженням. Технологія LTE-Advanced та Wi-MAX 802.16m можуть бути використані в майбутньому для обміну інформацією між Node-B на транспортному рівні мережі. Технології 2G взагалі не відповідають не по одному з показників сучасному рівню розвитку телекомунікацій, особливо з точки зору потреб високошвидкісної передачі даних. Крім того, технологія UMTS/HSPA має перевагу по кількості наявних терміналів. Кількість терміналів LTE, а саме модемів, дорівнює 2. Телефонів LTE на ринку не представлено не тільки в Україні, а й в світі.

Таблиця 1 – Результати аналізу перспектив впровадження/розвитку 2G-4G технологій в Україні

	EDGE	EDGE, class32	CDMA-2000	UMTS/WCDMA	UMTS/HSPA	UMTS/HSPA+	LTE	Wi-MAX
Швидкість UL, Мбіт/с	0,236	0,474	3,1	0,384	14,4	84	26	128
Швидкість DL, Мбіт/с	0,096	0,096	1,8	0,128	5,76	23	6	26
Рівень складності при плануванні (від 1 до 10)	1	1	3	5	5	5	0	8
Капіталовкладення в інфраструктуру мережі (від 1 до 10)	2	2	5	5	7	7		10
Наявність частотного ресурса в Україні (кількість доступних смуг частот 5 МГц FDD)	0	0	3	3	3	3	3	2
Кількість необхідних смуг частот 5 МГц	2	2	3	3	3	3	4	2
Щільність базових станцій (від 1 до 10)	5	5	5	7	9	9	0	10
Окупність (від 1 до 10)	7	7	3	3	10	8	2	1
Наявність абонентських терміналів (кількість доступних в Україні)	1356	854	543	345	567	12	2	4

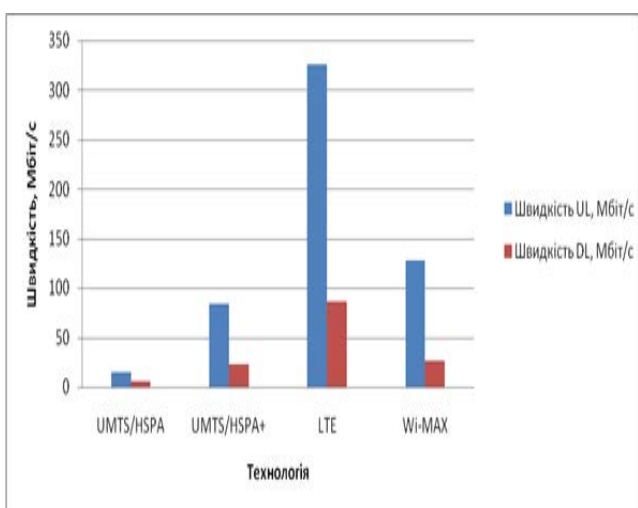
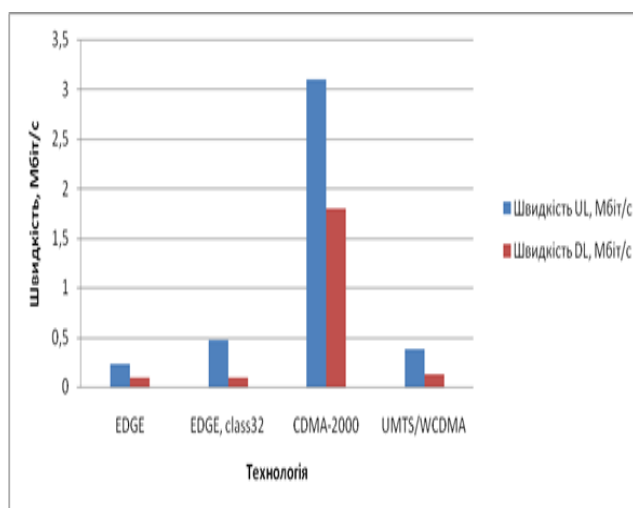

Рисунок 1 – Швидкість в Uplink і Downlink для технологій 2,5G-3G,3,5G-4G

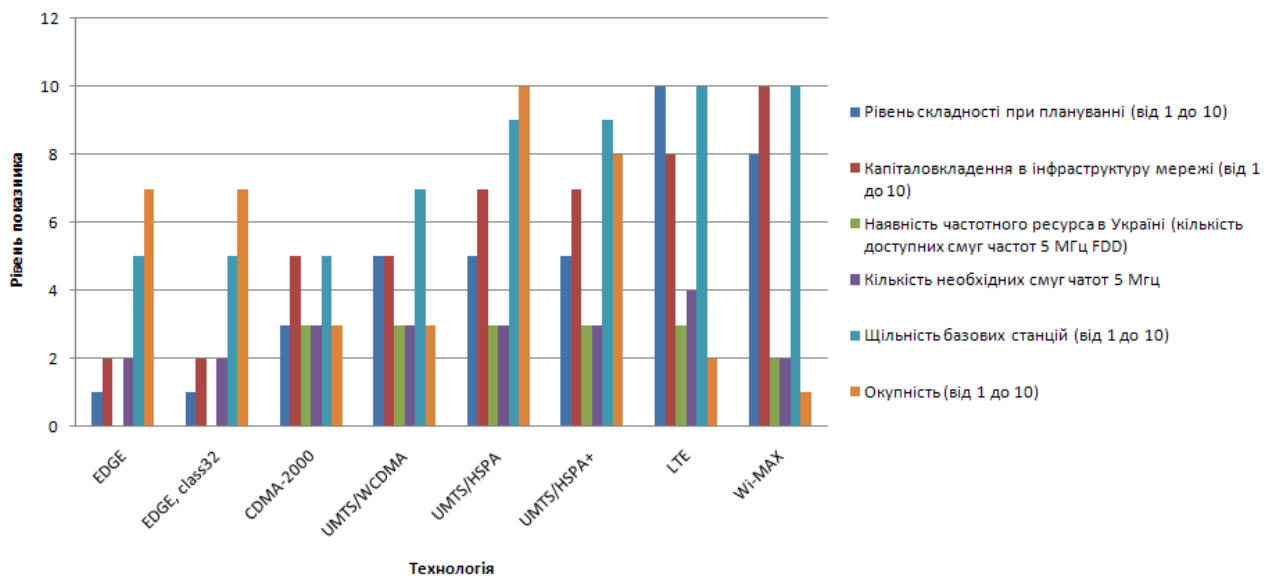

Рисунок 2 – Порівняльний аналіз основних характеристик впровадження/розвитку мереж 2G/3G/4G

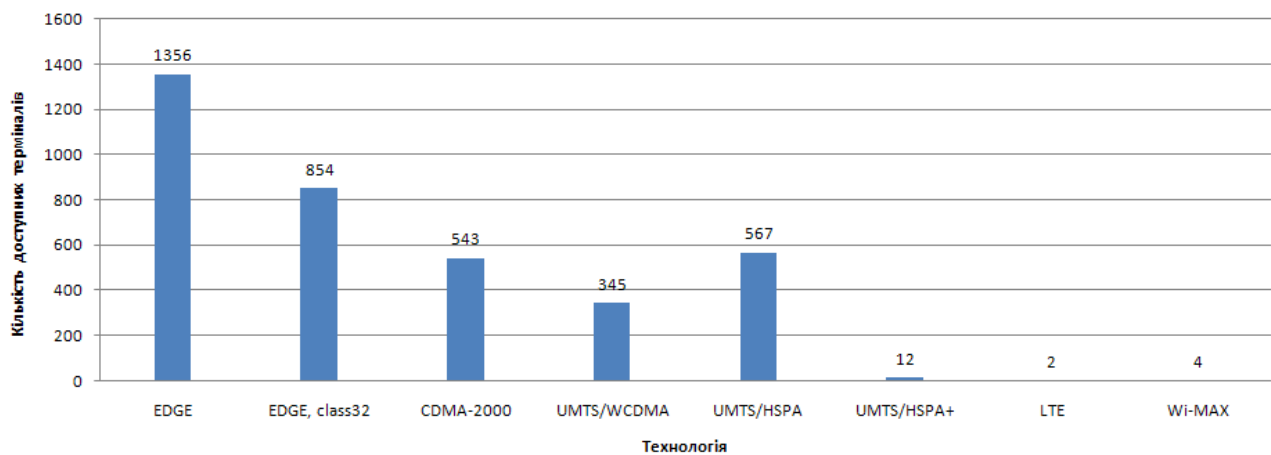

Рисунок 3 – Порівняльний аналіз наявності абонентських терміналів з підтримкою технологій 2G/3G/4G

Висновки

Були розглянуті основні параметри QoS для впровадження різних технологій із використанням фемтостільників. Було виявлено, що для розробки мережі раціональним є вибір технології UMTS/HSPA, як найбільш вірогідного шляху розвитку мобільних мереж в Україні за всіма аспектами.

Перелік посилань

1. Ojanperä, T. and Prasad, R., Wideband CDMA for Third Generation Mobile Communications, Artech House, 1998.
2. Saunders, S., Antennas and Propagation for Wireless Communication Systems, John Wiley & Sons, 1999.
3. Wacker, A., Laiho-Steffens, J., Sipilä, K. and Heiska, K., «The Impact of the Base Station Sectorisation on WCDMA Radio Network Performance», Proceedings of VTC'99, Houston, Texas, May 1999, pp. 2611-2615.
4. М. Ван Стеен, Э. Таненбаум. Распределенные системы. Принципы и парадигмы. :Пер. с англ. – СПб.:Издательство «Питер», 2003. –880 с.